

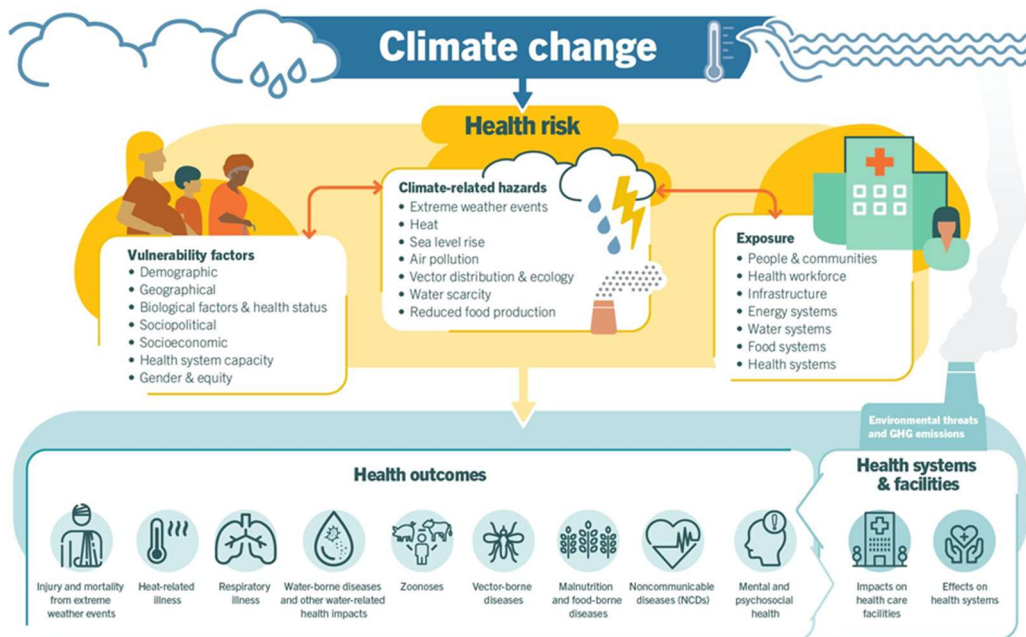
Position Paper

Klimaatverandering en longgezondheid

Voor gezonde longen.
Voor gezonde lucht.
Voor iedereen.

De klimaatcrisis is een gezondheidscrisis. Extreme weersomstandigheden, hitte, het stijgen van de zeespiegel, droogte en luchtvervuiling vormen wereldwijd grote risico's voor de volksgezondheid (zie figuur)¹. Ook in Nederland. Longfonds pleit er daarom voor dat gezondheid een centrale plek krijgt in het Nederlandse klimaatbeleid.

De relatie tussen klimaatverandering en longgezondheid

Er is toenemend bewijs dat luchtvervuiling, bosbranden, hittegolven, zandstormen, pollen en overstromingen, mede veroorzaakt en versterkt door klimaatverandering, een negatieve invloed hebben op gezondheid². Mensen met een kwetsbare gezondheid en zeker mensen met een longziekte, worden daarbij het hardst getroffen. In die groep zien we de meeste sterfte door de combinatie van hoge temperaturen en luchtvervuiling². Luchtvervuiling vormt een groot risico voor onze longgezondheid. In Nederland heeft 1 op de 6 kinderen met astma dit gekregen door luchtvervuiling³. Onderzoek door Nivel laat jaar na jaar zien dat twee derde van de mensen met een longziekte gezondheidsklachten ondervindt door luchtvervuiling⁴. Zoals benauwdheid, verminderde longfunctie, noodzaak tot meer medicatie, longaanvallen en zelfs ziekenhuisopname⁵. Naast veel persoonlijk leed, kost luchtvervuiling de maatschappij ook veel geld door de gemoeide zorgkosten

¹ World Health Organization (2023). www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/climate-change-and-health

² ERS (2023). Climate change and respiratory health: a European Respiratory Society position statement. <https://publications.ersnet.org/content/erj/62/2/2201960#sec-14>

³ GGD-GHOR. <https://ggdghor.nl/onderwerp/luchtverontreiniging/>

⁴ Nivel (2023). www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1004369.pdf

⁵ Nivel (2022). www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1004144.pdf

en verminderde arbeidsproductiviteit. Zo zorgde luchtvervuiling van Nederlandse bodem in 2022 voor €18 miljard aan gezondheidsschade⁶.

Klimaatverandering en luchtvervuiling zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden⁷. Dezelfde bronnen die zorgen voor de opwarming van de aarde, zoals fossiele brandstoffen, zorgen voor luchtvervuiling. Ook bestaat er een link tussen klimaatverandering en binnenluchtkwaliteit als gevolg van hittegolven die de binnentemperatuur in huis doen stijgen². Als we iets doen aan klimaatverandering doen we dus iets aan verbetering van de luchtkwaliteit. Voor Longfonds is het klimaatbeleid daarom een belangrijke knop om aan te draaien om de lucht in Nederland gezonder te krijgen. Daarmee kunnen we longziekten voorkomen en tegengaan dat mensen met een longziekte nog zieker worden.

Aanbevelingen voor gezond klimaatbeleid

We doen drie concrete aanbevelingen om de negatieve impact van klimaatverandering op de volksgezondheid tegen te gaan.

1. Verminderen van schadelijke uitstoot

Ten eerste is het van belang de problemen bij de bron aan te pakken. Door maatregelen te nemen die de uitstoot van schadelijke stoffen verminderen, wordt klimaatverandering tegengegaan en tegelijkertijd onze lucht gezonder. Het klimaatbeleid moet zich richten op sectoren die veel gebruik maken van fossiele brandstoffen en daarmee veel CO₂ uitstoten, zoals de industrie, luchtvaart en het wegverkeer. Maar ook op sectoren die veel andere broeikasgassen veroorzaken, zoals methaan in de landbouw. De maatregelen moeten deze sectoren stimuleren hun uitstoot aan schadelijke stoffen te verminderen.

2. Systeemverandering

De maatschappelijke kosten van klimaatverandering worden momenteel ongelijk verdeeld. De overheid en de samenleving dragen voornamelijk de lasten. Vervuilende sectoren strijken de opbrengsten op. Dit vraagt om een fundamentele omslag in verantwoordelijkheid en beleid. Voer het principe "de vervuiler betaalt" in door belasting te heffen op schadelijke uitstoot, versterk het Vergunning-, Toezicht- en Handhavingstelsel (VTH) en richt sancties in voor overtreders.

3. Gezondheid als kernwaarde

Om gezondheidsrisico's te voorkomen, moet gezondheid structureel worden ingebed in het klimaatbeleid. Maak *Health in all Policies* daarmee concreet. Integreer gezondheidsdoelen in het klimaatbeleid zodat gezondheidswinst meetbaar wordt, zoals minder kinderen met astma en meer gezonde levensjaren. Voer actuele richtlijnen in die aansluiten bij de nieuwste wetenschappelijke inzichten over de gezondheidseffecten van klimaatverandering, zoals die van de Wereldgezondheidsorganisatie⁸.

Geef prioriteit aan gezondheid

Longfonds roept de regering op om werk te maken van een gezond klimaatbeleid. Geef in dat beleid prioriteit aan het tegengaan van de ernstige gezondheidseffecten voor huidige en toekomstige generaties als gevolg van klimaatverandering. Nederland moet alles op alles zetten om toekomstige sterfte en ziekte door klimaatverandering te vermijden.

---

⁶ Pointer (2024). www.pointer.kro-ncrv.nl/ongezonde-lucht-kost-nederland-18-miljard-landbouw-grootste-boosdoener

⁷ RIVM. www.rivm.nl/klimaat-en-gezondheid/luchtverontreiniging

⁸ World Health Organization (2023). www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/climate-change-and-health